

KIS-CZELL ÉS VIDÉKE

KÖZÉRDEKŰ FÜGGETLEN UJSÁG.

Mejelen minden vasárnap.

Jelige: Küzdelem az igazságért!

Előfizetési ár:

Egy évre 4 ft. | Negyedévre . . . 1 ft. — kr.
Fél évre 2 „ | Egyes szám ára — „ 10 „

Szerkesztővel értekezhetni: szerdán, csütörtökön és pénteken.

Felolós szerkesztő:

HUSS GYULA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Kis-Czell, Gyarmati-tér 76. szám. Ide intézendők a lap szemlémi és anyagi részét illető minden küldemények. Névtelen levelek figyelembe nem vétetnek.

Tisztességtelen verseny.

A legszebb elvek az életben gyakran hasznavehetetleneknek bizonyulnak. Teóriában, elméletben egy-egy elv, egy-egy tétel oly egyszerűnek, világosnak és természetesnek látszik, hogy azt hisszük, a gyakorlat csak megerősítheti ezt a véleményt. A mikor azonban arra kerül a dolog, hogy testet öltösn az íge, akkor jönnek a zavarok. Embri gonoszság, természeti erők mind közre játszanak ebben és ilyenkor szomorúan konstatáljuk, hogy elméletek — akármilyen szépek is — nagyon keveset érnek. És ilyenkor azután kelleltenül bár, de megalkusunk a körülményekkel, ilyenkor jó az opportunizmus, szerepel és engedve az elvekből annyit, a mennyit kénytelenek vagyunk, igyekszünk belőlük fenn tartani annyit a mennyit lehet.

Minden nemzet gazdának ideálja a szabad kereskedelem rendszere. És ime mégis azt látjuk, hogy minden állam vámvonalakkal korlátozza ezt, minden ország valóságos kínai fállal veszi körül magát és félté kényen óvja iparának, mezőgazdaságának gyenge fáját a szabad kereskedelem hatalmas, viharos szelétől. És jól van ez így. Valamint jól van az is, hogy ujabban a szabad versenyt igyekeznek némileg korlátozni. Tulajdonképpen nem is a szabad

versenynek a korlátozása az, csak elpusztítása a szabad verseny kinövésének.

Kétségtelen dolog, hogy egyedül a szabad verseny biztosítja a kereskedelem és az ipar virágzását. A céheknek, a középkori előjogoknak a megszüntetése lendítette fel a gazdasági életet és a fejlődés esakis ezen az alapon maradhat állandó. Mindenkinél jogában van iparának vagy kereskedésének felfelállítására olyan eszközöket használni, a melyent neki tetszik, a melyent ő jónak lát: ezt megköveteli a szabad verseny elve. És jogában van bárkinek felhasználni, a modern kereskedés leghatalmasabb fegyverének: a reklámnak bármilyen formáját. Ha valaki az egész gyakorlatot beragasztja, vörös hirdetésekkel: jól van. Ha valaki a felhőkre vetíti áruinak a dicséretét: jól van. Ez ellen senkinek sem lehet kifogása. De ha valaki valótlan dolgokat mond hirdetésében, ha — magyarázat megmondva — hazudik a reklámjában — az már nem jól van. Itt igenis jogában van az államnak, a társadalomnak közbelépnie.

Jól tette tehát a kereskedelemügyi miniszter, a mikor rövid idővel ezelőtt elrendelte, hogy a valótlanokat tartalmazó hirdetéseket az ipartörvény értelmében a tisztességtelen verseny körébe tartozónak kell tekinteni és büntetéssel kell sújtani. Helyes

az az intézkedés és pedig mind a kereskedők, a tisztességes kereskedők, mind a közönség szempontjából.

Mert igenis a közönségnek szüksége van arra, hogy megvédjék a becsapások ellen. A közönség hiszékeny, nem jár utána annak, hogy igaz-e az, a mit olvas, nem tudakozódik, olyan-e tényleg az, a mit vesz, mint a milyennek hirdették, hanem vásárol jámbor hívással és csak mikor már elköltötte a pénzét, akkor látja, hogy becsapták.

De még a közegészség szempontjából is szükséges ez a megszorítás. Az élelmi szerek, ruházati cikkek esetleg fosszak, hamisítottak és a közönség megveszi őket drága pénzen, mert jónak, hasznosnak olvasta. Már pedig ez nem maradhat így. Jogos és helyes dolog, hogy az, a ki be akarja csapni a közönséget, az bünhődjék. És viszont boldoguljanak a tisztességes kereskedők.

Mert ezt a rendeletet bizonyára senki sem fogja a kereskedők ellen irányulónak tekinteni. Hiszen a nagy kereskedelmi kamara üdvöské és kivánatosnak mondotta és valóban a tisztességes kereskedők érdekében kívánja még első sorban ezt az intézkedést.

Mert a szemérmetlen, hazug reklám leginkább a tisztességes kereskedőknek árt,

TARCSA.

Első szerelmem.

— Levél egy barátomhoz. —

... Megígértém neked, Elluskám, hogy leírom első szerelmem történetét. Bocsáss meg, hogy ezzel az ígérettel két hétig adós maradtam, de tudod, hogy soha sem volt jó alkalmam; mama, meg az angol kisasszony mindig mellettem voltak, de most, hogy annyi vendég érkezett hozzánk, közöttük Barcsi Dániel is, ráforrt állítják, hogy mama szerelmes volt belé, de nem engedték hozzá menni nőül, mert az a kártyát s a bort igen szerette — mama el van foglalva, kisiklottam e kezei közül és az angol kisasszonnyal elhittem, hogy Jenő unokabátyám halálán szerelmes belé, ezáltal elértem azt, hogy a kisasszony folyton a társalgóteremben tartózkodik, hogy Jenővel összekerülhessem: így tudtam magamnak alkalmat találni, hogy neked íme leírjam szegény kis első szerelmem történetét.

Epp tizenötödik születésnapomat töltöttem be; az e napon kapott ajándékot beszámoltam neked, mikor papa este hazajött tudatta anyámmal s velem, hogy a napokban egy unokabátyám, ki most végezte a gimnáziumot, érkezik házukhoz, hogy atyám keze alatt elsajátítsa a birtokkezelés fortélyait. Nekem adatott ki a parancs,

hogy gondolkodjam, s mire az unokafivér ideérkezik, kényelmes, jól berendezett szoba álljon rendelkezésére.

Ez megtörtént. Gondoskodásban tudod Ellám, annyira mentem, hogy parfümös flakonjaimat mind beraktam a jövevény mosdóasztalára, sőt tovább mentem, atyám bajuszpedrőből is elcsentem egy dobozját, hogy elhelyezzem a sok más üvegce mellett.

Engem persze a legnagyobb izgatottság és kíváncsiság tartott megszállva. Hogy is ne! Te, aki ismered, jól tudod, milyen egyedül éreztem magam, hogy a szobát, a mely szobát én vonta, ha a gólya el-elröpdösött volna házukhoz egy-egy kis ajándékkal. Most legalább lesz egy unokafivérem itt a házában, mivel elbeszélgethetem az estéket, akit apró szivességekre is felhasználhatok s aki végre is bele is szrethet szép hajamba, mely még hosszabb lett, mióta a tiedével összenértem.

Nehézzen vártam a vasárnapot, mikorára jelezve volt érkezése. Beköszöntött a nagy nap; reggel már négy órákor felébredtem s azon tanakodtam, hogy hogyan lesz illőbb, ha korán felkelek és a reggelműl már felöltözve várom a vendéget, vagy ha csak déltájba mutatom magamat. Végre is az utóbbira határoztam el magam. Kőnyvet vettem hát elő, meggyújtottam a lámpát s olvasni kezdtem, hogy elkergessem az időt, aludni már képtelen lettem volna. Mama, meg az angol kisasszony (minck is vannak az

angoloknak ilyen csunya bogaráik) reggel hét órákor benyitottak hozzám s felkelésre sürgettek. Papa már kikocsizott az állomásra, unokafivérem mindjárt itt lesz. Én, hogy ágyban maradhassak, azt fillenttem, hogy igen rosszul érzem magam, mire anyám nem ellenkezett ágyban maradásomat s a kisasszonnyal együtt kiment a szobából.

Csakhamar kocszőrejt hallottam s rögtön megismertem a szürkékint dobogását. Szivem hevesen kezdett dobogni s kiugrottam az ágyból, rohantam az ablakhoz, hogy legalább meglássam a jövevény arcait, a melyek a szobámba kerültek.

De bizony nem láthattam semmit, atyám hatalmas termetével úgy elfedte Gyulát, hogy mikor a kocsi az ablakom mellett elgördült családottan tértem vissza ágyamhoz.

Siettem hát felöltözni s úgy tíz órára előkerültem a szobából. Az ebédőben reggeli mellett ült a társaság s én félnéken nyitottam a szobába. Szemben találtam magam a váravárt vendéggel. Bemutattak és, én édes Ellám, az arczába néztem, megnéztem haját, az szőke volt, megnézhettem volna bajuszát, de annak még csak a helye volt meg. Se baj, azért szép-fiu volt.

Csakhamar összebarátkoztunk. Elmondta, hogyan került ide. Mint nyolczadik gimnázista, az utolsó évben ezer forintnak hágott a nyakára s így atyja elhatározta, hogy ő meg ennek a céltáján, léha költekezésnek hág a nyakára s el-

a kiknek az üzlete esetleg pang, mert néhány konkurrens hazug hirdetésével elvonja a vásárló közönséget. És míg ők jó áruikon nem tudnak tudani, addig amazok vigan sózzák a közönség nyakába silány portékájukat. A tisztességes kereskedők érdeke tehát, hogy az ilyen tisztességtelen verseny megakadályoztassék. Éppen így büntetni kellene azokat a hirdetéseket, amelyek a konkurrens áruit becsmériik, rossznak mondják. Ez azonban kényes kérdés, mert itt a perfidia néha burkolt, nem világos és lelkiismeretes vizsgálat után szabad csak a vétkességet kimondani.

Annyi bizonyos, hogy a tisztességtelen verseny büntetéséről szóló rendelettel éppen a kereskedők érdekében adta ki a miniszter és hogy tisztességes kereskedőknek hasznára válik ez az intézkedés.

A szabad versenyt sem korlátozza lényegében, legfeljebb egy kinövését metszi le. A szabad verseny ezután éppen ugyazsaghat, mint eddig és a hatóságok oktatalanul bizonyára senkit sem fognak zaklatni.

Hogy azonban a tisztességtelen versenyt ekként büntetik, annál inkább kívánatos, hogy a tisztességes verseny meginduljon. A mi kereskedőink nem elég élelmese, nem elég mozgékonyak. Az egész Balkán nyitva áll előttünk és ime magyar kereskedő állig teszi be a lábát oda. Pedig óriási nyereséggel járna, ha ott sikerülne magyar termékeknek piacot szerezni.

És itthon is, Magyarországon van a kereskedésnek néhány ága, a melyben csupa külföldi ér el sikert és szerez pénzt és magyar kereskedőink szorulnak.

Magyarország most földmivelő állam, rövid idő múlva talán iparállam lesz, de csak úgy lehet, ha kereskedőink ügyesek,

vállalkozó szelleműek és megküzdének az akadályokkal. Mert akadály sok van, az igaz, de ha az angol kereskedők meg tudnák hódítani Indiát hazájuknak, akkor a magyar kereskedők legalább elősegíthetik Magyarországot fejlődését. Hiszen a körülmények, a viszonyok sok tekintetben segítségükre vannak és hazánk gazdasági jövője biztató.

Csak élelmese, legyennek a kereskedőink. Fel lehet használni minden eszközt — amely tisztességes. A tisztességtelen versenyt megvetjük és bünteti a törvény, a tisztességes versenynek, akármilyen pezső, akármilyen nagyszabású is, örülünk és benne látjuk azt az eszközt, amely Magyarországot gazdasági függetlenségét meg fogja szerezni.

Magyar kereskedők, fel tehát — a tisztességes versenyre !!

Hogyan erősödhetünk ?

Kinek nem volna legbensőbb óhaja: megerősödni, ki az, aki manapság egyik vagy másik testet gyöngítő bajba ne sínlódnék? Valóban csekély azok száma, akik teljesen egészségesek és még csekélyebb azoké, kik tényleg erősek is. Az életmód összhangza, a kultúra jelentékeny fejlődése következtében meg van zavarva, mert túlságosan sokat foglalkozunk a szellemmel és annak ápolásával és figyelmen kívül hagyjuk a test fejlődését; ez pedig okvetlenül megboszulja magát. A természet törvényeit követnünk kell, mégis ha megszegésük rossz következményekkel jár, jajgatunk a sorsunk kegyetlenségén, pedig bajaink oka életmódunkban rejlik. Csak az értelmetlen nevezi a természetet kegyetlennek; az, aki utjait és törvényeit életmódjával összhangzásba hozza — elismeri igazságosságát.

Büntetést érdemel tehát, ki figyelmen kívül hagyja azokat a parancsokat, melyeket a természet ir elő testi egészségünk fenntartására és fejlődésére. Ebben rejlik oka a mai kor szülőltjei testi gyöngeségének, testi és lelki elkorcsosulásának, a magát büszkén "teremtés urának" nevező erősebb nem elsatnyulásának. A természet jó tanácsadó és megérteti velünk, hogy tévúton vagyunk, amely lejtőn lefele vezet. Még nem késő mindama káros befolyást jóvátenni, amit az utolsó évek alatt a kultúrmenet egyoldalúságának kell tulajdonítanunk. Ha nem csálnak a jelek, csak rövid ideig fog tartani és visszatérünk a helyes és rendes útra. Sok tekintetben már is hozzáfogtak a munkához, a mult hibáit pótolni és ha van valami, ami jelezni képes ama közökhajt, a mai bajoktól, a mai gyöngeségtől szabadulni, úgy legelső sorban az az általános érdeklődés az, a melyet a legrövidebb néprétegekben észlelhetünk: a testi sport különféle nemei iránt. Az ez irányban való nagy haladás csak legujabb keletű. Mig ezéltt alig néhány tuczt tornázó volt, ma sok ezer rug a tornázók száma. A kerékpározás, az evezés, hegymászás stb. szóval az egészséges sport minden neme jelentékenyen terjedt, mintha a nép lelkéből fejlődne ki a több, szórakoztató testi munka iránt való hajlam. A művelődés agyunkat erősen, sok esetben túlerősen foglalkoztatja, ellenben testizmaink tulsokát pihennek, tudjuk pedig, hogy az egyik szerv sikeres fejlődése a másik szervnek hasonló jó fejlődésétől függ. Csoda e hát, ha testünk mozgásvázának elhanyagolása következtében ingerlékenyek, gyöngék, sőt betegesek lettünk? Fokozódott izommunka által kellően gyarapított testi erőnk és szabadabb tesszők idegeink központjait; azonban figyelmelem kell lennünk arra is, hogy könnyebb testmozgással kezdjük és így menjünk át fokozott erősebbre.

A jótékony befolyás tehát, amely izmaink fokozott foglalkoztatásában rejlik, félreismerhetetlen; ámde ez még nem elég arra, hogy gyorsan és tartósan jussunk jobb életútra. A művelődés által jelentékenyen megváltozott életmódunk, egyuttal táplálkozásunk jobb ápolását és észszerűségét is megköveteli. A mársadalom minden rétegében számosakat látnak, kiknek arczáról le lehet olvasni táplálkozásának helytelenségét. Vészegénység, sápkör, gyomor- és bélbajok gyakori és általános elterjedt kórtünetek. Hogyan lehetséges, hogy például a jobb módúak gyermekein, dazára az egészséges, tiszta levegőnek, a tiszta lakásnak, a nyugalomnak, stb nek, az említett kórtüneteket észlelhetjük? Ennek oka kizárólag a helytelen táplálkozásban rejlik. Beefsteak, vörös bor, sonka, vajás kenyér nem gyöngyítja a vészegénységet, a sápkört, még kevésbé a különféle gyomor- és bélbajokat, hisz különben a jobb módúak között az ilyen bajok alig fordulnának elő, pedig hát elég gyakoriak, sőt gyakoribbak, mint az egyszerű néposztályban, ahol egyszerűen táplálkoznak. Ha a táplálkozás való tartására csakúgy, az említett ételek és italok volnának a kizárólagos szerek, ez a középosztályra, de még inkább az alsóbb néprétegekre igazi csapást jelentene, mert bizony alig van ezeknek módjában nagyon gyakran vesepecsenyével, jó vörös borral, sonkával stb vel élni. Szerencsére nem így áll a d'og. Mint már említettük, a természet nem kegyetlen. Pedig bizony annak mondhatnók, ha csak a gazdag emberek módjában állana, rendesen táplálkozni. Az említett szerek nem az egyedüliek, sőt nem is a legjobb szerek erőnk fenntartására és fokozására. Testünknek ugyan hasznára való, de egyoldaluan alkalmazva nem vezetnek célhoz és csak más szerekkel egyuttal teszik meg kívánatos hatásukat. Van.

küldte atyámhoz, hogy itt mégtanulva a gazdálkodást, átvegye birtokuk kezelését. De abból, mondta ő, semmi sem lesz. Ő imádja aranyos Budapestjét s ha itt szívésen is marad, mert aranyhajam ide bilincseli, háza nem megy a birtokra, eltemetni magát*.

Te, képzeld Elluskám, ötödik nap Gyula szerelmet vallott, hatodik nap nekí ígértem a kezemet, hetedik nap, őh ne gondolj semmi rosszat, egyszer megcsókoltuk egymást. A csók ízében papa bajuszpedróje szagát is megéreztem, rákente a bajusz helyére.

Két hét mult el s mi elhatároztuk, hogy egymásért élünk-halunk. É két hét alatt azonban a birtok egyszer sem látta az unokabátyámat. Délben kelt föl, a délutánt velem töltötte és éjjel vadászni ment.

Egyszer azután mégis kora reggel kellett fölkelnie; atyámnak vagy 12 ezer forintot kellett beküldenie a megye székvárosába. A pénznek reggel kilencz órára ott kellett lennie, s "Gyulámat" már hét órakor el kellett küldeni. Értálatam fel a reggelit s talán ezért evett abból oly mohón az én drága szerelmemem.

Ujjammal bucsucskókat küldtem utána, mikor a kocsiból vissza-visszanézett; nehezen vártam a delet, a mikorra visszaigérkezett. Ámde este lett s a lovagom nem jött vissza. Mama összebugott atyámmal s én a legnagyobb szerencsétlenségtől tartottam: kirabolták? megölték? talán halva fekszik az országoton...

De nem! Csakhamar jött egy felvilágosító levél. Tőle volt a levélben ennyi állott:

Kedves bácsi! Nem tudom megszokni a falu porát, a velem vitt 12 ezer forinttal visszamegyek a fővárosba. A papának írjam a pénzért, s egyuttal írjak még, hogy tiszteltetem.

Gyula.

Képzeld a gazember megszökött a pénzzel! Nélkülem szökött meg még csak nem is üdvözölt! Egy szóval sem emlékezett meg rólam, sém a hűség esküjéről, mit nekem tett. Ez annyira elkésertett, hogy zokogásra fakadtam. Mama, papa, a kik eddig versenyt szörnyűködtek a fiatal sikksztó vakmerőségén, most elkepedve néztek reám: Mi történt veled Ilus?

— Meg akarok halni.

Az angol kisasszony feljajlott: Ej! az Is tenért, Iluska szerelmes!

Én lehanyatlottam a pamagra: Igen, szerelmes vagyok meg akarok halni. Papa elnevette magát, mama szánakozva nézett reám s csak a miss szörnyűködött. Végre is mama odajött hozzám és megsimitotta aranyhajamat, melynél mégis aranyosabbnak találta Gyulát az ő Budapestjét.

Mivel kárpótoljalak, édes kis leányom? kérdezte mamukám.

Erre már felütöttem fejem s abbahagytam a sirást. Szerencsés gondolat villant át agyamon. Most akármit kérek, mama nem lesz képes megtagadni. Bátran mondtam tehát ki a kárpótlás árát.

— Csináltassatok nekem hosszú ruhát!

Most már a mama is nevetett, csak az angol kisasszony arca nyult még hosszabbra. Én pedig megkaptam a hosszú ruhát, s azóta elfelejtettem első szerelmemet (ne félj, lesz nem sokára második!) hogy Gyulára már csak megvételssel bírok gondolni.

De hát te, Elluskám! Mikor írod le a magad első szerelmét? Csak mentől előbb! addig is milliószor puszi örökké-hű barátónd

Ilus.

